

Analyse RALFI (Smits, 2008)

Deze analyse helpt onderwijsprofessionals om een afweging te maken voor een interventie op ondersteuningsniveau 3, op basis van beschreven didactische kenmerken en kenmerken die de effectiviteit van de interventie beïnvloeden.

De analyse is gemaakt op basis van bestudering van Smits & Braams (2019). *Dyslectische kinderen leren lezen. Werkvormen voor de behandeling van leesproblemen* (2de herz. ed.). Amsterdam: Boom.

Korte beschrijving interventieprogramma

RALFI is een ondersteuningsmethodiek bedoeld voor kinderen in groep 4 tot en met 8 die spellend kunnen lezen en blijven volharden in een te laag leestempo. Het gaat om zeer zwakke lezers die AVI-E₄ nog niet behaald hebben. De letters van de methodiek staan voor de interventieprincipes: Repeated, Assisted, Level, Feedback en Instruction. De methodiek is gebaseerd op het ondersteund en herhaald lezen van interessante en leeftijdsadequate teksten, bij voorkeur afkomstig uit goede kinderboeken. De methodiek wordt vier tot vijf keer per week uitgevoerd in bijeenkomsten van 20-30 minuten. Deze sessies, waarin de nadruk ligt op voorlezen, nalezen en praten over de tekst, kunnen individueel of in een groepje worden uitgevoerd. Bij zwakke lezers met een hoger leesniveau dan AVI E₄ kan RALFI light worden ingezet. Bij RALFI light wordt er niet over meerdere dagen onder begeleiding hetzelfde tekstfragment gelezen, maar wordt er verder gelezen in een boek. Het doel van RALFI light is om een leerling ondersteuning te bieden bij het starten in een boek (bij voorkeur een serie-reeks), dat hij vervolgens zelf kan uitlezen. Deze ondersteuning is vaak van kortere duur, in vergelijking met RALFI.

Door wie mag het interventieprogramma worden uitgevoerd?

In het boek wordt aangegeven dat RALFI bij voorkeur binnen de school wordt uitgevoerd door de eigen leerkracht. Leerkrachten voor wie deze begeleidingsmethodiek nieuw is, kunnen daarbij worden gecoacht door meer ervaren leerkrachten (of door externe begeleiders). De onderwijsprofessional moet in staat zijn om te observeren en reflecteren, en om indien nodig aanpassingen te maken in de ondersteuning. In lijn met [de uitgangspunten](#) voor intensieve zorg op ondersteuningsniveau 3 adviseren wij dat de ondersteuning wordt uitgevoerd door de leerkracht onder leiding van de lees- of taalspecialist, RT'er, IB'er of een orthopedagoog/psycholoog gespecialiseerd in leerproblemen.

Colofon

Deze analyse is gemaakt in het kader van Stimuleringsprogramma Aanpak Dyslexie door het Expertisecentrum Nederlands in samenwerking met externe deskundigen

© 2021

Is er voor het gebruik van het interventieprogramma een internetverbinding nodig?

- Ja
- Nee

Voorziet het interventieprogramma in voldoende oefenmateriaal voor minimaal 10 tot 12 weken, voor 3 sessies in de week?

- Ja
- Nee → (Er wordt geen inhoudelijk materiaal geboden, RALFI is een methodiek)

In het interventieprogramma wordt doelgericht gewerkt aan de volgende vaardigheden:

Vaardigheid	Kruis aan wat van toepassing is:
Technisch lezen	☐ Aanvankelijk ☒ Voortgezet
Spellen	☐ Aanvankelijk ☐ Voortgezet

Conclusie: in hoeverre is dit interventieprogramma evidence informed?

Bij RALFI zijn de didactische kenmerken en kenmerken voor een effectieve interventie grotendeels aanwezig. De ontbrekende didactische kenmerken zijn minder relevant voor de doelgroep waarvoor RALFI bestemd is. Het is daarom van belang om bij de inzet van RALFI goed te kijken of de methodiek aansluit bij de ondersteuningsvraag van de leerlingen. RALFI of (vanaf beheersing van E4) RALFI-light, kan worden ingezet voor de stimulering van vloeiend leesgedrag. Kennis van de achtergrond van de begeleidingsmethodiek is van essentieel belang voor de uitvoering. De kwaliteit van de uitvoering, met name antwoord op de vraag of de methodiek wordt ingezet zoals bedoeld, speelt een grote rol in het effect van de begeleiding.

Kenmerken die de effectiviteit van het interventieprogramma beïnvloeden	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het interventieprogramma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijs-professional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
<p>Het interventieprogramma bevat een planning van activiteiten, afgestemd op de leerdoelen op basis van hiaten in de leesontwikkeling.</p>	<p>RALFI is geen programma, maar een methodiek; er wordt dan ook geen oefenmateriaal geboden in een bepaalde volgorde. Er is wel een vaste volgorde van activiteiten/fasen binnen elke sessie: voorbereiding, oriëntatie, voorlezen en interactie, koorlezen, duo-lezen of papegaai lezen, feedback / zelfevaluatie.</p>	<p>De onderwijsprofessional zal vooraf tijd moeten besteden aan het uitkiezen van een geschikt en aantrekkelijk boek net boven het leesniveau van de leerling(en).</p>
<p>Het interventieprogramma biedt concrete handvatten voor het in stand houden/bevorderen van leesmotivatie.</p>	<p>Uitgangspunt van deze methodiek is dat oefenen alleen aantrekkelijk is als er sprake is van intrinsieke leesmotivatie en leesplezier. Er worden in het boek drie manieren genoemd om de motivatie te stimuleren:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aantrekkelijkheid van het boek (kiezen voor tekstfragmenten uit aantrekkelijke boeken) 2) de kwaliteit van de sociale interactie rondom het boek (op enthousiasmerende manier over de teksten spreken met de kinderen) 3) de succeservaring (het opdoen van succeservaringen moet leiden tot competentiegevoelens bij de leerlingen). 	<p>Voor de onderwijsprofessional is het belangrijk om zich niet alleen te verdiepen in de structuur van de sessies, maar ook in de achtergrondinformatie over de methodiek. In het boek worden suggesties gedaan hoe de motivatie gestimuleerd kan worden, onder andere waarop gelet kan worden bij het uitkiezen van een geschikt boek.</p> <p>Leesmotivatie en leesplezier kunnen nog verder worden bevorderd door het leesgedrag in de vrije tijd te stimuleren. Het is dan wel raadzaam om als onderwijsprofessional de kinderen te ondersteunen in hun boekkeuze.</p>

Kenmerken die de effectiviteit van het interventieprogramma beïnvloeden	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het interventieprogramma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijs-professional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
De handleiding biedt suggesties en concrete handvatten om expliciete instructie te bieden.	De instructie door de leerkracht vindt plaats door toepassing van principes van voor-, koor- en doorlezen. Bij de eerste keer voorlezen van de tekst staat de onderwijsprofessional stil bij lastige woorden en gebruikt hierbij de techniek van het hardop denken.	n.v.t.
Het interventieprogramma biedt handvatten voor effectieve feedback.	<p>Om het aantal leesfouten zo klein mogelijk te houden wordt het principe van de 'directe feedback' toegepast. Dit betekent dat er meteen op neutrale wijze wordt gereageerd door de leerling de kans te geven de fout te herstellen of door het verkeerd gelezen woord voor te zeggen.</p> <p>Ook positieve feedback speelt een belangrijke rol binnen RALFI. Deze feedback kan gaan over inzet, strategiegebruik, aanpak en een vergelijking met hoe er eerder werd gelezen.</p>	<p>Bij het duo-lezen is de wijze waarop de duo-partners elkaar feedback geven bij fouten essentieel. Het verdient de voorkeur om het geven van deze 'directe feedback' expliciet in te oefenen.</p> <p>In het boek worden tips gegeven op welke manier positieve feedback gegeven kan worden en op welke manieren er met de kinderen geëvalueerd kan worden wanneer in een groepje gelezen wordt. De leerkracht kan hier een vast moment in de sessie voor vrij maken.</p>

Didactische kenmerken van de activiteiten	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het programma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijs-professional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
<p>Gericht op alfabetisch principe en fonologisch georiënteerd</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Auditieve informatie (fonologie) en visuele informatie (orthografie) wordt zoveel mogelijk gekoppeld. ☐ In het interventieprogramma wordt doelgericht en expliciet aandacht besteed aan letterkennis en fonologisch en fonemisch bewustzijn. ☐ De letter-klankkoppelingen worden multisensorieel aangeboden. 	<p>RALFI is bedoeld voor leerlingen die het alfabetisch principe in grote lijnen beheersen. Dit wil zeggen: leerlingen die minimaal lezen op M3-instructieniveau. Deze leerlingen kunnen vrijwel alle letters benoemen en zijn in staat om de elementaire leeshandeling correct uit te voeren. In dit programma is derhalve geen expliciete aandacht voor de hier genoemde aspecten.</p>	<p>In het boek wordt aangegeven dat bij aarzelingen of belemmeringen bij bepaalde letters of letterclusters aanvullend kan worden geoefend met het simultaan schrijven en spellen van de moeilijke woorden.</p>
<p>Oefenen op letter-/klank-, woord-, zins-, en tekstniveau</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ In het interventieprogramma worden oefeningen op letter/klank-, woord-, zins- en tekstniveau aangeboden. ☐ De geoefende leesmoeilijkheden worden toegepast in nieuwe en verschillende leessituaties om te zorgen voor transfer. 	<p>De RALFI methodiek is niet gericht op het oefenen op letter/klank-, woord- en zinsniveau. Op tekstniveau wordt geoefend door toepassing van het principe van herhaald lezen (zie hieronder). In drie tot vijf achtereenvolgende sessies wordt hetzelfde tekstfragment gelezen. Daarna wordt overgegaan tot een volgende tekst.</p>	<p>In het boek wordt aangegeven dat extra aandacht voor woordherkenning mogelijk is door middel van het intypen van eigen tekst in een tekts-naar-spraak programma zoals Sprint of Kurzweil. Bij voorkeur gaat het hier om teksten naar aanleiding van de gelezen passage.</p>

Didactische kenmerken van de activiteiten	Hoe is dit aspect uitgewerkt in het programma?	Welke <u>extra</u> inspanningen worden van de onderwijs-professional gevraagd om de effectiviteit te waarborgen?
<p>Aandacht voor woordstructuur</p> <p>☐ In het interventieprogramma wordt aandacht besteed aan het herkennen van woordstructuren en moeilijkheden binnen een woord.</p>	<p>Er wordt niet expliciet geoefend met het herkennen van woordstructuren en/of spellingmoeilijkheden.</p>	<p>In het boek wordt aangegeven dat wanneer een leerling moeite heeft met het decoderen van meerlettergrepige woorden gebruik gemaakt kan worden van aanwijzingen zoals boogjes, streepjes of het gedeeltelijk afdekken van woorden. Deze technieken kunnen voorafgaand aan het voorlezen, met mate worden toegepast.</p>
<p>Oefenen op leestempo: eerst goed dan snel</p> <p>☒ In het interventieprogramma wordt er bij het lezen eerst op accuratesse en daarna op tempo geoefend.</p>	<p>In de fase van het 'koorlezen' wordt gelezen in een langzaam tot normaal tempo, waardoor het voor leerlingen mogelijk is om actief mee te kunnen lezen. Uitgangspunt van de methodiek is dat een herhaling er voor zorgt dat er geleidelijk in een hoger tempo gelezen kan worden.</p>	<p>In het boek wordt aangegeven dat de lengte van de te lezen tekst tijdelijk kan worden teruggebracht naar 50-100 woorden wanneer blijkt dat leerlingen moeite hebben om het koorlezen bij te houden. Het aantal herhalingen kan vergroot worden. Bij voorkeur gebeurt dit verspreid over de dag. Wanneer vloeiend leesgedrag al na minder dan 5 sessies optreedt, kunnen langere teksten worden gelezen.</p>
<p>Herhaling</p> <p>☒ Geoefende leesmoeilijkheden komen herhaald aan bod in verschillende sessies.</p> <p>☒ In het programma wordt er geoefend met herhaald tekstlezen of doorlezen van teksten van hetzelfde niveau.</p>	<p>Het principe van het herhaald lezen is het uitgangspunt van deze methodiek. Tekstfragmenten, van 100 tot 400 woorden, worden drie tot vijf keer herhaald gelezen, waarbij die herhalingen zich uitstrekken over verschillende momenten in een week. RALFI is bedoeld als uitbreiding van de instructietijd en komt dus bovenop de reguliere leesmomenen die voor alle leerlingen zijn ingeroosterd.</p>	<p>Als drie of vier oefenmomenten per week worden aangeboden, kan overwogen worden de overige herhaling(en) individueel te laten plaatsvinden. Dit kan eventueel door een andere uitvoerder worden gedaan.</p>